

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**СИЛАБУС
ОБОВ'ЯЗКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ»**

Мова навчання – *українська*

Шифр та найменування галузі знань *07 «Управління та адміністрування»*

Код та найменування спеціальності *073 «Менеджмент»*

Освітньо-професійна програма *Менеджмент*

Ступінь вищої освіти *бакалавр*

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальності *073 Менеджмент*

«02 »вересня 2024р. протокол № 1

Ресстраційний номер в навчальному відділі

К 21-04/2024-25

Кафедра: [Економічної теорії та фінансово-економічної безпеки](#)
Викладач: **Ткачук**
Тамара Іванівна, доцент кафедри економічної теорії та фінансово-економічної безпеки, к.е.н., доцент

Профайл

Контакти:
tma.101v@gmail.com
м.т. 0984138316

1. Загальна інформація

Навчальна дисципліна викладається на першому курсі у першому семестрі
Кількість: кредитів - 3, годин – 90

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	практичні
денна	40	20	20
заочна	16	8	8
Самостійна робота, годин	Денна – 50		Заочна – 74

Розклад занять

2. Анотація освітнього компоненту

Освітній компонент «Основи економічної теорії» спрямований на системне вивчення категорій та законів економічного життя як окремих суб'єктів, так і всього суспільства в цілому. Дисципліна надає можливість поєднати основні закономірності, визначити економічну природу ринку та його суб'єктів, зрозуміти механізм суспільного відтворення та економічного зростання, усвідомити складність та взаємозумовленість усіх складових світового господарства та міжнародних економічних відносин, побудову сучасних маркетингових стратегій.

Освітній компонент «Основи економічної теорії» є базою для оволодіння знаннями наступних освітніх компонент: «Макроекономіка і мікроекономіка», «Теорія організації», «Менеджмент», «Маркетинг», «Економіка підприємств галузі».

3. Мета освітнього компоненту

Метою освітнього компоненту – є комплексне вивчення економічних відносин як форми суспільного виробництва, пізнання основ економічного життя суспільства у взаємозв'язку з потребами та інтересами людей, вивчення проблем ефективного використання суспільством обмежених виробничих ресурсів і шляхів досягнення максимальних кінцевих результатів для задоволення людських потреб, що невпинно зростають. Завдання вивчення дисципліни «Основи економічної теорії» - забезпечити ґрунтовну підготовку з економічної теорії як базової дисципліни навчального плану

підготовки бакалаврів, глибоке розуміння студентами законів і категорій цієї науки, закономірностей функціонування і розвитку економічних систем, сутності ринкової економіки, способів і методів ефективного використання обмежених економічних ресурсів і проблем, пов'язаних з переходом українського суспільства до соціально-орієнтованої ринкової економіки. Знання здобуті під час вивчення економічної теорії, є теоретичним і методологічним підґрунтям для подальшого опанування функціональними і галузевими економічними дисциплінами.

В результаті вивчення курсу «**Основи економічної теорії**» здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- суттєві риси основних соціально-економічних структур та напрямки їх еволюції;
- основні економічні теорії, розроблені світовою та вітчизняною наукою;
- теоретичні основи поведінки економічних суб'єктів.

вміти:

- використовувати ці теорії та моделі для аналізу економічних процесів та явищ;
- вирішувати проблеми ефективного використання обмежених виробничих ресурсів для досягнення максимальних кінцевих результатів у задоволенні зростаючих потреб.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності 073 "Менеджмент"](#) та [Освітньо-професійній програмі "Менеджмент"](#) підготовки бакалаврів.

Програмні компетентності:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Спеціальні компетентності

6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

Програмні результати навчання

12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1. Перелік лекційних завдань

Змістовий модуль 1. Загальні основи суспільного господарства та еволюція товарної форми

Тема	Зміст теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи економічної теорії. Товарне виробництво і ринок			
1	Економічна теорія як наука. Виникнення та основи школи економічної теорії. Методи дослідження соціально-економічних явищ. Характер дії та використання економічних законів.	2	0,5
2	Суспільне виробництво. Сутність та структура суспільного виробництва. Економічні потреби та блага. Закон зростання потреб. Економічна система та її структура.	2	0,5
3	Товарна форма організації суспільного виробництва. Форма	2	1

	організації суспільного виробництва. Натуральне господарство. Сутність та причини виникнення товарного виробництва. Товар та його властивості. Теорії вартості. Теорії грошей еволюція грошей, та їх функції.		
4	Капітал: процес виробництва і нагромадження. Типи товарного виробництва. Перетворення грошей у капітал. Товар «робоча сила». Процес виробництва додаткової вартості. Теорія капіталу та його структура. Теорії прибутку.	2	1
5	Теорії заробітної плати. Теорії заробітної плати. Функції зарплати, механізм її диференціації та регулювання. Форми та системи зарплат.	2	1
	Разом	10	4
Змістовний модуль 2. Ринкова система та закономірності її функціонування. Світове господарство.			
1	Ринок: його суть і функції. Моделі ринку. Попит та його фактори. Закон попиту. Пропозиція та її фактори. Закон пропозиції. Ринкова ціна та її функції. Ринкова рівновага. Види та форми конкуренції. Еволюція ринкового механізму.	4	1
2	Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента. Позичковий капітал і позичковий процент. Торговий капітал і торговий прибуток. Особливості аграрної сфери виробництва. особливості процесу відтворення в сільському господарстві. Теорії земельної ренти. Аграрна політика.	2	1
3	Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції. Суспільні блага та їх особливості. Неконкурентність і невиключеність (не винятковість) суспільних благ. Держава та її функції в сучасній ринковій економіці. Необхідність та межі державного регулювання економіки. Форми, методи та інструменти державного регулювання.	2	1
4	Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних Економічних відносин. Система світового господарства, закономірності та етапи її розвитку. Структура і суперечності розвитку світового господарства. Економічні аспекти глобальних проблем. Сучасні форми міжнародних економічних зв'язків. Міжнародна економічна інтеграція.	2	1
	Разом	10	4
Разом за ОК:		20	8

5.2. Перелік практичних робіт

№ з/п	Назва практичної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Економічна теорія як наука	2	0,5
2	Суспільне виробництво	2	0,5
3	Товарна форма організації суспільного виробництва	2	1
4	Капітал: процес виробництва і нагромадження	2	1
5	Теорії заробітної плати	2	1
6	Ринок: його суть і функції. Моделі ринку	4	1

7	Галузеві особливості виробництва і функціонування капіталу. Форми прибутку, процент і рента	2	1
8	Господарський механізм у системі суспільного відтворення. Держава та її економічні функції	2	1
9	Суть і структура світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин	4	1
Всього за ОК:		20	8

5.3. Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Підготовка до практичних занять.	10	22
2	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції.	10	22
3	Виконання індивідуальних завдань:		
3.1	індивідуальне завдання з першого модулю;	15	15
3.2	індивідуальне завдання з другого модулю;	15	15
Всього		50	74

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролю.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- усне опитування на практичних заняттях;
- оцінювання практичних та самостійних завдань (письмові відповіді, реферат);
- тощо.

Підсумковий контроль – *1 семестр-екзамен.*

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	денна	заочна
Змістовний модуль 1. Теоретичні основи економічної теорії. Товарне виробництво і ринок.		
Практичні роботи*	5*3=15	5*3=15
Самостійна робота*(реферат)	1*14=14	1*14=14
Самостійна робота*(письмові відповіді)	2*3=6	2*3=6
Всього за змістовний модуль 2	35	35
Змістовний модуль 2. Ринкова система та закономірності її функціонування. Світове господарство.		
Практичні роботи*	5*3=15	5*3=15
Самостійна робота*(реферат)	1*14=14	1*14=14
Самостійна робота*(письмові відповіді)	2*3=6	2*3=6

Всього за змістовний модуль 2	35	35
Екзамен	30	30
Всього	100	100

*Є можливість визнання результатів неформальної освіти відповідно до п.2 [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в Одеському національному технологічному університеті](#)

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Підсумковий контроль – екзамен

27-30 балів	якщо здобувач демонструє повні й глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь і навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, високу комунікативну культуру	відмінно
23-26 балів	якщо здобувач виявляє дещо обмежені знання навчального матеріалу, допускає окремі несуттєві помилки й неточності	добре
18-22 бали	якщо здобувач засвоїв основний навчальний матеріал, володіє необхідними умінями та навичками для вирішення стандартних завдань, проте при цьому допускає неточності, не виявляє самостійності суджень, демонструє недоліки комунікативної культури	задовільно
0-17 балів	якщо здобувач не володіє необхідними знаннями, умінями й навичками, науковими термінами, демонструє низький рівень комунікативної культури	незадовільно

Практичні (оцінювання однієї роботи)

2 - 3 балів	Практична робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
1 – 2 балів	Практична робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
0,5 – 1 балів	Практична робота відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	задовільно
0-0,5 балів	Практична робота не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно

Самостійна робота (написання реферату, оцінювання однієї роботи)

10,1-14 балів	Реферат відпрацьований та вчасно захищений, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
6,1-10 балів	Реферат відпрацьований, відповіді неповні, допущені помилки	добре
3,1-6 балів	Реферат відпрацьований, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	задовільно
0-3 бали	Реферат не відпрацьований або дані незадовільні відповіді	незадовільно

Самостійна робота (письмові відповіді, оцінювання однієї роботи)

2,5-3 балів	Письмова відповідь відпрацьована та вчасно захищений, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
--------------------	---	----------

1,5 – 2,5 балів	Письмова відповідь відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
1 – 1,5 балів	Письмова відповідь відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	задовільно
0-1 балів	Письмова відповідь не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Лекційні заняття: Словесні методи: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія;

Наочні: ілюстрація, спостереження, демонстрація; пояснювально-демонстративний метод, проблемний виклад.

Практичні заняття: аналіз конкретних ситуацій (проблемних, звичайних, нетипових);

Інтерактивні методи: робота в малих групах, кейс-метод, групове обговорення питання; дискусії.

Самостійна робота: робота з навчально-методичними матеріалами, реферування, конспектування, підготовка доповідей, розв'язання тестів, науково-дослідна робота студентів (методи пізнання, аналогій, оцінка, ілюстрація тощо).

8. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Мікроекономіка : метод. вказівки для проведення практ. занять та самост. роботи [Електронний ресурс] : здобувачів першого рівня вищ. освіти галузі знань : 05 "Соціальні та поведінкові науки" спец. : 051 "Економіка", ступінь вищ. освіти "бакалавр" / Ю. Г. Неустроєв, Т. І. Ткачук, Н. С. Згадова та ін. ; відп. за вип. Н. С. Згадова ; Каф. економічної теорії та фінансово-економічної безпеки. — Одеса : ОНТУ, 2022. — 36 с. Мова: Українська <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentSearchResult>

2. Мікроекономіка [Електронний ресурс] : метод. вказівки для проведення семінарських занять для студентів спец. 071 "Облік і оподаткування", 051 "Економіка", 281 "Публічне управління та адміністрування" / О. О. Криницька ; Каф. економічної теорії та фінансово-економічної безпеки. — Одеса : ОНАХТ, 2020. — Електрон. текст. дані: 38 с.

Мова: Українська <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentSearchResult>

3. Futures past : economic forecasting in the 20th and 21st century [Електронний ресурс] / edited by : Ulrich Fritsche, Roman Köster, Laetitia Lenel. — Berlin ; New York : Peter Lang, [2020]. — 218 p. : online resource <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentSearchResult>

4. Політична економія [Електронний ресурс] : навч. посіб. / М. С. Бріль, О. М. Кліменко, І. Ф. Лісна та ін. ; Харків. нац. екон. ун-т ім. С. Кузнеця. — Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. — 279 с. Мова: Українська <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentSearchResult>

5. **Reuten, Geert** The unity of the capitalist economy and state : a systematic-dialectical exposition of the capitalist system [Електронний ресурс] / Geert Reuten. — Leiden ; Boston : Brill, [2019]. — 727 p. : online resource. Мова: **Англійська** <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentSearchResult>

6. Futures past : economic forecasting in the 20th and 21st century [Електронний ресурс] / edited by : Ulrich Fritsche, Roman Köster, Laetitia Lenel. — Berlin ; New York : Peter Lang, [2020]. — 218 p. : online resource. Мова: **Англійська** <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentSearchResult>

7. Конспект лекцій з навчальної дисципліни "Глобальна економіка" [Електронний ресурс] : освіт.-проф. програми: Економіка підприємства спец. 051 "Економіка галузі знань",

05 "Поведінкові та соціальні науки". Облік і аудит спец. 071 "Облік і оподаткування" галузі знань 07 "Управління та адміністрування". Ступінь вищої освіти магістр / О. І. Павлов ; Одес. нац. технол. ун-т, Ф-т економіки, бізнесу і контролю. — Одеса : ОНТУ, 2022. — 114 с.

Мова: Українська <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentSearchResult>

8. Mikroekonomia - podstawy [Електронний ресурс] / Steven Greenlaw, Waldemar Karp, Piotr Maszczyk, David Shapiro. — Warszawa : OpenStax Poland, , 2022. — 437 p. : online resource. Мова: Польська <https://hdl.loc.gov/loc.gdc/gdcebookspublic.2021387750>

9. Економікс. Ч. 1 : Вступ до економікса. Мікроекономіка [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. В. Баула, Т. М. Вісина, О. М. Лютак та ін. ; Луцьк. нац. техн. ун-т. — Луцьк : Гадяк Ж. В, 2021. — 320 с. Мова: Українська <https://lib.lntu.edu.ua/uk/147258369/8146>

Додаткові:

1.Офіційний веб-портал «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

2.Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

3.Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>

4.Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни "Макроекономіка" [Електронний ресурс] : для студентів спец. "Економіка", 071 "Облік і оподаткування", 075 "Маркетинг", 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність", 281 "Публічне управління і адміністрування" / О. О. Криницька ; відп. за вип. Т. І. Ткачук ; Каф. екон. теорії та фін.-екон. безпеки. — Одеса : ОНАХТ, 2018. — Електрон. текст. дані: 48 с. Мова: Українська <https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentSearchResult>

9. Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, [Корпоративному кодексу ОНТУ](#), [Кодексу академічної доброчесності ОНТУ](#), [Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ](#), [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в ОНТУ](#), [вимог ISO 9001:2015](#) та [Вимог роботодавців](#).

Викладач

ПІДПИСАНО

Тамара ТКАЧУК

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри економічної теорії та фінансово-економічної безпеки

Протокол від «30» серпня 2024 р. № 1

Завідувачка кафедри
економічної теорії та
фінансово-економічної безпеки

ПІДПИСАНО

Наталія ЗГАДОВА

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОП Менеджмент
доцент кафедри МІЛ

ПІДПИСАНО

Наталія КОРСІКОВА